

Modelong Banghay-Aralin sa Araling Panlipunan

Kuarter 3

Aralin

3

Modelong Banghay-Aralin sa Araling Panlipunan 8
Kuwarter 3: Aralin 3 (Linggo 3)
TP 2024-2025

Ang materyal na ito ay inilaan lamang para sa paggamit ng mga guro na kalahok sa pilot implementation ng MATATAG K to 10 Curriculum sa Taong-Panunurang 2024-2025. Layunin nito na tumulong sa paghahatid ng mga nilalaman, pamantayan, at mga kasanayang pampagkatuto ng kurikulum. Ang anumang hindi awtorisadong pagkopya, pamamahagi, pagbabago, o paggamit ng materyal na ito labas sa itinakdang saklaw ay mahigpit na ipinagbabawal at maaaring magresulta sa angkop na mga mga legal na hakbang at kaparusahan.

Ang mga akda na ginamit sa materyal na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahinulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga bumuo ng materyal ang karapatang-arang iyon..

Mga Tagabuo

Manunulat:

- Piedad O. Diola

Tagasuri:

- Ma. Victoria Culminas - Colis, PhD.

Mga Tagapamahala

Philippine Normal University
Research Institute for Teacher Quality
SiMERR National Research Centre

Pinagsikapang tiyakin ang kawastuhan ng mga impormasyon na nasa materyal na ito. Para sa mga katanungan o puna, maaari pong sumulat o tumawag sa Tanggapang ng Direktor ng *Bureau of Learning Resources* sa pamamagitan ng pagtawag sa mga numero ng telepono (02) 8634-1072 at 8631-6922 o sa pamamagitan ng email sa blr.od.@deped.gov.ph.

BANGHAY ARALIN

Araling Panlipunan Kuwarter 3 Ikatlong Linggo Baitang 8

I. NILALAMAN NG KURIKULUM, PAMANTAYAN, AT MGA KASANAYAN SA ARALIN	
A. Mga Pamantayang Pangnilalaman	Naipamamalas ang pag-unawa at pagpapahalaga sa mga pangyayari at isyung pampolitika sa daigdig na nagpapatatag sa diwa ng demokrasya ng mga mamamayan
B. Mga Pamantayan sa Pagganap	Nakalilikha ng adbokasiyang may kaugnayan sa mga isyu at hamong pampolitika at pansibiko na nagpapatatag sa diwa ng demokrasya
C. Mga Kasanayan at Layuning Pampagkatuto	<i>Mga Kasanayan</i> <i>Nasusuri ang ideolohiyang totalitarianismo bilang banta sa demokratikong pamamahala.</i> 1. Nakapaglalogom ng katuturan, epekto at implikasyon sa kasaysayan ng Pasismo, Komunismo, Nazismo at Militarismo sa buong daigdig. 2. Natutukoy ang mga dahilan kung bakit ginamit ang Pasismo, Komunismo, Nazismo at Militarismo ng mga bansang Italy, China, Russia, Germany at Japan. 3. Nakapagsasagawa ng mga pangkatang-gawain upang matalakay ang konsepto ng Totalitarianismo, Pasismo, Komunismo, Nazismo at Militarismo.
D. Nilalaman	1. Banta ng Totalitarianismo sa Demokratikong pamamahala. 2. Katuturan, Epekto at Implikasyon sa kasaysayan ng mga bansang yumakap sa Pasismo, Komunismo, Nazismo at Militarismo.
E. Integrasyon	Kapangyarihan, Awtoridad, at Pamamahala (Power, Authority, and Governance)

II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO

Ball, T. and Dagger, . Richard (2024, May 16). communism. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/communism>

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2024, May 16). Nazism. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/event/Nazism>

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2024, April 17). Meiji Restoration. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/event/Meiji-Restoration>

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2024, April 19). totalitarianism. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/totalitarianism>

Tarling, N. (Ed.). (1999). *The Cambridge history of Southeast Asia: Volume 2, the nineteenth and twentieth centuries*. Cambridge University Press.

Toyoda, T. , Notehelfer, . Fred G. , Masamoto, . Kitajima , Hijino, . Shigeki , Jansen, . Marius B. , Latz, . Gil , Sakamoto, . Taro , Masai, . Yasuo , Watanabe, . Akira and Hurst, . G. Cameron (2024, May 22). Japan. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/place/Japan>

Soucy, R. (2024, April 19). fascism. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/fascism>

III. MGA HAKBANG SA PAGTUTURO AT PAGKATUTO

MGA TALA SA GURO

A. Pagkuha ng Dating Kaalaman

Unang Araw

1. Maikling Balik-aral

Gawain: PLashCARD Match

Ilalagay sa mga flashcsrd/placard ang mga sumusunod na salita at ang katuturan/kahulugan/paliwanag ng mga ito. Ibibigay sa mga mag-aaral ang mga flashcards upang mahanap nila ang magkatugmang konsepto.

SPANISH FLU

14 POINTS

THE BIG FOUR

LEAGUE OF NATIONS

GREAT DEPRESSION

Batayang Kasagutan:
Spanish Fle – BOX 1
14 Points – BOX 5
The Big Four – Box 4
League of Nations – BOX 2
Great Depression – BOX 3

	Sakit na lumaganap matapos ang World War 1 na timatayang pumatay sa humigit-kumulang na 100 milyon Itinatag ng mga bansang kasangkot sa World War I upang matulungang makabangon ang mga bansang biktima ng digmaan. Naranasan ng bansang Amerika ang pagbagsak ng ekonomiya, kawalan ng trabaho at implasyon Sina Woodrow Wilson, George Clemenceau, Victorio Orlando at Lloyd George ay kinilala sa kasaysayan bilang ang _____ Tinawag na _____ ang ilang bahagi ng talumpating pangkapayapaan na binigkas ng Pangulo ng Amerika noong 1918.	
B. Paglalahad ng Layunin	1. Paglinang sa Kahalagahan sa Pagkatuto sa Aralin Gawain: Ipakita ang larawan ng Malacanang Palace. Itanong sa mga mag-aaral kung ano ang sinisimbolo ng lugar na ito para sa Pilipinas. Sumisimbolo sa PAMAHALAAN (ng Pilipinas) 1. Paghawan ng Bokabolaryo sa Nilalaman ng Aralin Pamahalaan - isang katawan o grupo ng mga taong namamahala ng isang komunidad o estado at nag-oorganisa ng sistema nito. Kadalasang nagtataglay ang gobyerno ng	<i>Upang matiyak ang pagsunod sa iba't ibang Batas sa Karapatang-Sipi, inirerekomenda ang mga iminungkahing tagubilin:</i> <i>Humanapa ng litrato malacanang palace logo</i>

	tatlong sangay—ang lehislatura (tagapagbatas), ehekutibo (tagapagpaganap), at hudikatura (panghukuman). Totalitarianismo - isang konseptong ginamit ng ilang siyentipikong politikal kung saan hawak ng estado ang kabuuang awtoridad sa lipunan at nagtangkang kontrolin ang lahat ng aspekto ng pampubliko at pribadong buhay hanggang sa maaari. Pasismo - nailalarawan ito bilang isang diktadurang kapangyarihan, sapilitang pagsugpo ng pagtutol, at malakas na pagbuo ng rehimen at lipunan. Ang pasismo ay laban sa anarkismo, demokrasya, liberalismo, at Marxismo. Komunismo - ay pampulitikang ideolohiya na nilalayon ang pagtatatag ng kaayusang sosyo ekonomiko na nakabalangkas sa ideya ng pag-aaring pangkaraniwan (common) at istilo ng produksyon at pagkawala ng salapi, estado, at uring panlipunan Nazismo - ang ideolohiya at gawaing kaugnay ng ika-20 siglong Partido Nazi sa Alemanya at estadong Nazi pati na rin ng iba pang mga sukdulang-kanang grupo. Militarismo - isang paniniwala o sistema na nagbibigay-diin sa kapangyarihan ng hukbong sandatahan at nagpapahalaga sa mga gawain nito higit sa ibang aspeto ng lipunan. Suhestyon sa Pagtalakay ng Bokabolaryo Gawain: PamaHULAAN Maghanda ang guro ng apat na maliliit na paper bags. Sa loob ng bawat paper bag ay may mga <i>key words</i> na kung saan isa-isang kukunin ng mga mag-aaral at susuriin. Kapag nakuha/nabasa na ang lahat ng key words, kinakailangan hulaan ng ibang pangkat ang salita gamit ang ang mga clues. Clues: Paper Bag 1: kontrolado ang lahat ng aspekto ng buhay; diktaturyal walang pag-aari ang mga mamamayan Paper Bag 2: Bansang Japan; hukbo; mga armas Paper Bag 3: Italy;diktaturyal; sapilitang pagtutol; mahigpit na pamamalakad Paper Bag 4: Germany; Hitler; Nazi Paper Bag 5: Russia; China; sosyo-ekonomiko; Marxism.Leninism	Maaaring ilita sa pisara ang mga sagot ng mag-aaral. Pagkatapos ay ipakilala ang susing salita:
--	--	--

PAMAHALAAN

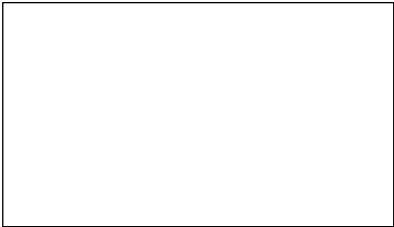
image paper bag.
(n.d.).
<https://www.shutterstock.com/search/paper-bag>

Batayan ng
Kasagutan:
Bag 1:
Totalitarianismo
Bag 2: Militarismo
Bag 3: Pasismo
Bag 4: Nazismo
Bag 5. Komunismo

C. Paglinang at Pagpapalalim	Unang Araw Kaugnay na Paksa 1: Katuturan ng Totalitarianismo _ 1. Pagproseso ng Pag-unawa TOTALITARYANISMO • Sa isang Totalitarian na Lipunan, ang pamahalaan ang may hawak o kontrol sa lahat ng aspekto ng pamumuhay ng mga tao. • Mayroong itinakdang pangkat ng paniniwala na kung saan dapat na sundin at kung hindi man masunod ay dapat na harapin ang kahihinatnan nito. • Nakilalang higit ang anyong ito ng pamahalaan noong taong 1920's na kung saan lumitaw ang kapangyarihan Pasismo sa Italy at Nazi sa Germany. Dahilan ng Pagkakatatag ng Totalitarianismo • Unang ginamit ang sistemang ito noong sinaunang panahon tuwing may mga kagipitan o labanan at may pangangailangang magtakda ng isang punong militar na may kapangyarihang diktatorial. Epekto ng Pagkakatatag ng Totalitarianismo • Nalimitahan ang mga natatanging karapatan tulad ng malayang pagkilos, pagsasalita, pagpapahayag ng paniniwala, at pagsalungat sa gobyerno. • Inaasa na lamang ng mga tao ang pagpapasya sa usaping pangangasiwa at ang pamamalakad sa pamahalaan Implikasyon ng Totalitarianismo sa Kasaysayan at sa Kasalukuyan • Dahil sa walang nahahawakang ari-arian ang mga mamamayan dahil lahat ng mga lupain, kayamanan ng bansa, at mga pagawaan ay pagmamay-ari ng gobyerno, nanatiling nakaasa ang mga mamamayan sa kung ano ang ibibigay ng pamahalaan. • Hindi maaaring humawak ng negosyo ang indibidwal at malaki ang epekto nito sa pamumuhay ng mga tao. 2. Pinatnubayang Pagsasanay Gawain: Total Recall <i>(Tingnan sa pahina 1 ng Sagutang Papel ang gawain)</i> Paglalapad at Pag-uugnay • Pamahalaang Diktatorial	Pinagkunan ng mga larawan at maiikling paliwanag para sa Totalitarianismo, Pasismo, Komunismo https://www.youtube.com/watch?v=N1R-Z3sacMc Pinagkunan ng mga larawan para sa Nazismo https://www.youtube.com/watch?v=fjn8i_Z4lRs Pinagkunan ng mga larawan para sa Militarismo <i>militarismo. (n.d.).</i> https://www.alamy.com/stock-photo/japanese-militarism.html?blackwhite=1&sortBy=relevant. Maaari ding magpanood ng video para sa karagdagang impormasyon sa Totalitarianismo https://www.youtube.com/watch?v=a_gKByDQR_0 https://www.youtube.com/watch?v=y0C-PbMOKiY
--	---	---

	Kadalasang nangangahulugan bilang isang autokratikong anyo ng pamahalaan na pinamumunuan ng isang indibidwal (diktador) ang isang pamahalaan na walang limitasyon. • Ang diktador ay namumuno sa sangay ng Lehislatura at Hudikatura at .Ehekutibo • Ang diktador ay namumuno ayon sa kanyang kagustuhan at hindi sa kalooban ng mamamayan. • Ang diktador ay isang tagamuno ng isang bansa o estado pag oras ng mga malalaking pangyayari katulad ng digmaan. Madalas sila nakakakuha ng kapangyarihan sa pamamagitan ng himagsikan, ngunit ang iba ay nagiging diktador sa paraan ng eleksyon.. • Pamahalaan na pinamumunjan ng isa tao o isang maliit na pangkat ng mga tao. • Sa makabagong gamit, tumutukoy ang diktadura sa isang autokratikong uri ng lubusan pamamahala ng isang pamunuan na hindi pinipigilan ng batas, konstitusyon, o ibang panlipunan o pampolitikang dahilan sa loob ng estado. • Karaniwan ding tinutukoy ang Diktaturyal na pamahalaan na kabaligtaran ng demokrasya. • Hindi maaaring bumuo ng pangkat o unyon ang mga manggagawa o magdaos ng pulong. • Tanging ang pamahalaan lamang ang tanging maaaring magpasya para sa kanyang nasasakupan. Gawain: Compare Me Not (Tingnan sa pahina 2 ng Sagutang Papel) Ikalawang Araw Kaugnay na Paksa 2: Komunismo sa Russia at China Katuturan ng Komunismo Pagproseso ng Pang-unawa Pambungad • Sa isang komunistang bansa, hindi pinapayagan ang mga mamamayan na makilahok sa pamahalaan. Hindi sila nagtataglay ng mga karapatan at itinuturing silang walang kalayaan. Higit na tinatangkilik ng mga bansang hindi maunlad ang komunismo. Marahil, naimpluwensyahan sila ng paniniwalang sa lipunang komunismo, pantay-pantay ang mga tao. • Sa kasalukuyan, nagkaroon na ng ilang pagbabago sa kaisipang komunismo, lalo na sa larangang pangkabuhayan at paggawa. Ilan sa mga pagbabagong ito ang	Karagdagang sanggunian <i>totalitarianism.</i> (n.d.). https://www.britannica.com/search?query=what+si+totalitarianism. Para sa gawaing ito: Sa ibang lipunan, karaniwan nang binabanggit na kapag ang pamahalaan ay isang <i>totalitarian</i>, iniuugnay din ito sa pamahalaang diktaturyal may kinalaman sa sistema ng pamamahala.
--	---	--

	pagbibigay ng iba't-ibang pasahod batay sa magagawa ng trabaho ng bawat manggagawa at pinapayagan din ang mga tao na magkaroon ng sariling negosyo. Halimbawa, sa Yugoslavia at Hungary pinapayagan na ng mga opisyal ng pamahalaan ang mga propesyonal at ang may-angking kakayahan na magtayo ng mga industriya at negosyo Komunismo sa Russia • Sumikat noong 1800's dahil kina Karl Marx at Friedrich Engels at sa kanilang mga aklat na The Communist Manifesto at Principles of Communism • Nag-ugat ang ideolohiyang komunismo sa Russia noong panahon ng mga Tsar. Ayon sa nasusulat sa kasaysayan, sa ilalim ng Tsar, ang Russia ay naging makapangyarihan. • hindi pinapayagan ang mga mamamayan na makilahok sa pamahalaan. • Hindi sila nagtataglay ng mga karapatan at itinuturing silang walang kalayaan. • Higit na tinatangkilik ng mga bansang papaunlad ang komunismo. Marahil, naimpluwensyahan sila ng paniniwalang sa lipunang komunismo, pantay-pantay ang mga tao. • Sa Russia, tinutukoy din ang sistemang pangkabuhayan kung saan ang produksyon, distribusyon at kalakalan ay kontrolado ng mga pribadong mangangalakal. • Ang tagapagpaganap ng batas ay iba sa kinikilalang pinuno ng pang seremonya ng bansa. Ang Pang Seremonya Ng Pinuno ay maaring isang pangulo, hari o reyna. • Ito ay isang uri ng pamahalaan na kung saan ay ang pamamalakad ay nasa kamay ng isang grupo ng tao. Komunismo sa China • Ang komunismo sa Tsina ay nagsimula pagkaraan ng Unang Digmaang Pandaigdig. Nakuha ng partidong komunista ang Kalupaang Tsina noong Oktubre 1, 1949 pagkatapos ng Digmaang Sibil ng Tsina. Si Mao Zedong ang nag-proklama ng pagtatag ng Republikang Bayan ng Tsina (RBT) sa Tiananmen. • Bago pa man naging Komunistang bansa ang China, dumaan na ito sa kabi-kabilang digmaan at pagpapalit-palit ng dinastiya., • Maunlad ang ekonomiya bagaman malaki ang populasyon nito • Ang pamahalaan ng Tsina ay itinuturing na Komunismo at Sosyalismo na may kahalo ding Awtoritarianismo, dahil sa mahigpit na mga batas at <i>censorship</i>, lalo na sa internet, balita, rali, kalayaang magka-anak, at kalayaan sa pananampalataya.	Karagdagang Sanggunian Editors of Encyclopedia Britannica. (2024a, May 9). <i>dictatorial government</i>. https://www.britannica.com/topic/dictatorship Karagdagang babasahin/sanggunian <i>communism in russia</i>. (n.d.). https://www.britannica.com/place/Russia/The-Civil-War-and-War-Communism-1918-21. <i>communism in china</i>. (n.d.). https://www.britannica.com/search?query=communism+in+china. <i>Communism</i>. (n.d.). https://www.wikiwand.com/tl/Communism#google_vignette Karagdagang Sanggunian: Reynolds, S. [et al]. (n.d.). <i>Communism in China</i>. https://www.britannica.com/topic/history-of-China/The-early-republican-period
--	---	---

	• Ang bansa ay pinamumunuan ng Partido Komunista ng Tsina; sila din ang nagpapatupad ng Saligang Batas sa bansa. • Noong 1949, kinuha ni Mao Zedong ang kontrol sa Tsina anuoa't ipinahayag na ang Republika ng Tsina (PRC - People's Republic of China) bilang isang Komunistang bansa. • Lumaganap ang ideolohiyang Komunismo hindi lamang sa mga pangkaraniwang mga magsasaka at manggagawa kundi pati na din sa mga opisyal ng pamahalaan at sa grupo ng mga edukadong Tsino. • Madaming Tsino ang yumakap sa komunismo dahil sa mga panahong pumasok ang ideolohiyang ito ay unti- unti nang nawawala ang tiwala nila sa pamumuno ni Chiang Kai Shek dahil sa laganap na katiwalian sa pamahalaan at malawakang kahirapan na dinaranas sa bansa • Hanggang noong 1949, ang China ay tinawag na Red China dahil sa pagkontrol ng Partido Komunista maging sa mga repormang pang-ekonomiya ng bansa at pinalawak na teritoryo nito. • Dala na din ng kasaysayan ng pagiging isang Komunistang bansa, ang China sa kasalukuyan ay isa sa pinaka industriyalisadong bansa at may malaking impluwensya sa ekonomiya sa maraming bansa sa Asya. Pinatnubayang Pagsasanay Gawain: Rise and Fall Ladder Chart (Tingnan sa pahina 3 ng Sagutang Papel) Paglalatapat at Pag-uugnay Gawain: Talk To Me (Tingnan sa pahina 4 ng Sagutang Papel) Ikatlong Araw Kaugnay na Paksa 3: Pasismo sa Italy at Nazismo sa Germany Katuturan ng Pasismo at Nazismo Pagproseso ng Pag-unawa Suriin ang mga larawan at upang magamit sa talakayan. PASISMO SA ITALY NAZISMO SA GERMANY	Pinagkunan ng larawan <i>world leaders.</i> (n.d.). https://www.france24.com/en/asia-pacific/20220204-china-s-xi-jinping-to-meet-russia-s-vladimir-putin-as-tensions-grow-with-west. Karagdagang babasahin/sangunian <i>fascism italy.</i> (n.d.). https://www.britannica.com/search?query=fascism+in+italy. Pinagkunan ng larawan para sa Nazism https://www.britannica.com/event/Nazism Upang matiyak ang pagsunod sa iba't ibang Batas sa Karapatang-Sipi, inirerekomenda ang mga iminungkahing tagubilin:
--	---	---

	PASISMO - isang anyo ng pamahalaan na pinamumunuan ng isang diktador. Kinapapalooban ng kabuuang pagkontrol sa politika, ekonomiya, kultura, relihiyon at panlipunang gawain. Maaaring magtamo ang mga indibidwal ng negosyo o maging bahagi ng industriya ngunit nasa ilalim pa din ng kontrol ng pamahalaan. Pasismo sa Italya • Nang magka krisis pampulitika ang Italya noong 1919 pagkatapos ng Unang Digmaang pandaigdig, nagbigay ito ng pagkakataon para sa mga mikitanbte na bumuo ng mga makabayang kilusan kasama ng mga sundalo at mga <i>Pro-War Agitator</i>. • Pinangunahan ni D'Annunzio sa Fiume (na ngayon ay bahagi na ng Croatia) ang mga kilusang ito ngunit ang Sosyalistang mamamahayag na si Benito Mussolini ay nakapagtatag na nga mga ligang lumalaban na kalaunan ay nakilala bilang mga Pasista. • Ang una bilang sang kilusang republikano, ang ikalawa naman ay isang diktatorial na pamahalaan • Bagaman hindi naging matagumpay nung una, nagsimulang lumabas sa mga lansangan ang mag Pasista at nagsimula ng kaguluhan • Naging abala sa pagbuwag ng mga Unyong Sosyalisya, kooperatiba at manggagawa ang mga Pasista. • Gumamit ng sistematikong paraan tukad ng oagsusuuot ng unipormeng itim at pakikipagsabwatan sa mga may-ari ng lupa upang para wasain ang mga organisasyong lumalaban sa Pasismo • Dahil sa mga kaguluhan ito, marami ang nabugbog, kinulong at napatay pa nga. • Minanipula ito ni Mussolini at hinangad ang pagkakasundo. Unti-unti dahil sa mapanlinlang na ahunin, ginawa niya ang kanyang sarili bilang ang “kinakailangang nilalang” (<i>indispensable</i>)_at kinuha ang mga malalakas na iskwad ng iba pang lungsod sa Italya. • Sa sumunod na mga taon, nagkaroon ng madugong pagpatay at binuwag ni Mussolini ang mga konstitusyonal na pananggalang ng Italya • Ang mga halalan ay inalis. Nawala ang malayang pananalita at malayang pagsasamahan, at binuwag ng Pasistang gobyerno ang mga partido at unyon ng oposisyon.	• <i>Humanapa ng litrato ng Pasismo sa Italy.</i> Batayan ng Kasagutan: 1. Mali 2. Tama 3. Tama 4. Tama 5. Mali 6. Tama 7. Tama 8. Mali 9. Mali 10. Tama Pinagkunan ng larawan: <i>militarism.</i> (n.d.). https://www.slideshare.net/hyeongian/unang-digmaang-pandaigdig-232393534. Karagdagang Babasahin'/Sanggunian <i>militarism japan.</i> (n.d.). https://www.britannica.
--	---	---

	• Noong panahon naman ng World War II, naobserbahan ni Mussolini ang pag-unlad sa digmaan ni Hitler at ng Germany. Bawat tagumpay ng Germanyc ay nagbigay sa kanya ng personal na inggit • Nang sumulong ang Germany patungong kanluran at ang France ay nasa binggit na ng pagbagsak, nagdeklara ito ng digmaan sa Germany noong Hunyo 10, 1940. • Kalaunan, tinalo ng mga German si Mussolini at ang hukbo nito. Pinatay si Mussolini sa pamamagitan ng pagbigti sa kanya nang pabaligtad sa Plaza ng Milan. • Maraming Italyano ang nagbunyi sa pagbagsak ng Pasistang diktador, Ito rin ang hudyat na natapos na ang digmaang Italy-Germany NAZISMO - karaniwang pangalan sa Ingles para sa Pambansang Sosyalismo, at Totalitarianismo na politikal na ideolohiya at mga gawi na kaugnay kay Adolf Hitler at sa Partido ng Nazi sa Germany. Sa panahon ng pag-angat ni Hitler sa kapangyarihan noong 1930s sa Europa, ito ay madalas na tinutukoy bilang <i>Hitlerism</i> <i>Nazismo sa Germany</i> • Mula sa intelektwal na pananaw ni Hitler, ipinahayag niya ang kanyang damdamin pampulitika sa pamamagitan sa kanya ng mabangis na paraan ng diktadurya. • Hinamak nang mga Slavs, kinamumuhian ang mga Hudyo at pinagmalupitan ang lahat na lumalaban sa kanyang pamamahala. • Inihayag din ni Hitler ang kanyang panatisismo sa kanyang pananampalataya at lahi. • Ang pinakamahalagang indibidwal na kontribusyon ni Hitler sa teorya at praktikalidad ng Nazismo ay ang kanyang malalim na pag unawa sa Mass Psychology at Mass Propaganda. • Sa pagitan ng 1938 at 1945 tinangka ng rehimeng Hitler na palawakin at ilapat ang sistemang Nazi sa mga teritoryo sa labas ng German Reich. • Noong 1939, nagsimulang sakupin ng Germany ang mga nasyong hindi nagsasalita ng German.	com/place/Japan/The-rise-of-the-militarists. Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2024, April 17). Meiji Restoration. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/event/Meiji-Restoration Karagdagang Sanggunian: (“Japan’s Imperial Diplomacy: Consuls, Treaty Ports, and War in
--	---	---

	• Ang pagsalakay ng Germany sa Poland gamit ang pamamaraan ng Nazismo ay nagpasimula ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ito ang lohikal na result ng mga plano ni Hitler. Gawain: Paggawa ng <i>slide presentation</i> ng pangkat ng mag-aaral. Hatiin sa dalawang pangkat: Pangkat Pasismo at Pangkat Nazismo. Iuulat sa harap ng klase ang mga nabuong <i>slides presentation</i>. Panonood ng <i>video</i> may kinalaman sa pag-usbong ng Pasismo sa Italya https://www.youtube.com/watch?v=ww78_pJ250 Mga Gabay na Tanong mula sa <i>video</i> 1. Ano ang kahulugan ng Pasismo? 2. Sinong lider-politikal ang nagpasimula ng pamamahalang Pasismo sa Italya? Magbigay ng maikling paglalarawan tungkol sa kanya. 3. Bukod sa pagiging isang anyo ng pamahalaan, saan pa iniuugnay ang Pasismo? 4. Isa-isahin ang mga kalagayan o kondisyong nagbigay-daan sa pagsilang ng Pasismo sa Italya. 5. Paano nawalan ng tiwala ang mga tao sa Italya kung kaya't tinalikuran ng mga ito ang demokrasya noong 1920? Panonood ng <i>video</i> may kinalaman sa pag-usbong ng Nazismo sa Germany https://www.youtube.com/watch?v=yEk6zGYwyhc Mga Gabay na Tanong mula sa <i>video</i> 1. Sino si Adolf Hitler ng Germany? 2. Ano ang layunin ni Hitler sa pagkakatatag ng Nazism sa Germany? 3. May kaugnayan ba sa relihiyon at lahi kung bakit naitatag ang Nazism sa Germany? 4. Ipaliwanag ang paniniwala ni Hitler na ang lahing bukod-tangi ay ang Aryan Race lamang Pinatnubayang Pagsasanay Panuto: Tukuyin Kung TAMA o MALI ang mga sumusunod na pangungusap. Isulat ang sagot bago ang bilang. (Tingnan sa pahina 5 ng Sagutang Papel) Paglalatapat at Pag-uugnay Gawain: Chart Attack	<i>China, 1895-1938” by Evan Dawley.</i> <i>The Greater East Asia Co-Prosperity Sphere: When Total Empire Met Total War” by Jeremy Yellen</i> Article link: <i>militarism japan.</i> (n.d.). https://www.britannica.com/place/Japan/The-rise-of-the-militarists. Tarling, N. (Ed.). (1999). <i>The Cambridge history of Southeast Asia: Volume 2, the nineteenth and twentieth centuries</i>. Cambridge University Press.
--	---	--

(Tingnan sa pahina 6 ng Sagutang Papel).

Ikaapat na Araw

Kaugnay na Paksa 4: Militarismo sa Japan Pagproseso ng Pag-unawa

Katuturan ng Militarismo

Bilang isang imperyo, ang bansang Japan ay nakapagtatag din ng isang malakas na hukbong militar. Patunay nito ay kilala ang China-Japanese War bilang isang alitang-militar sa mga taong 1937-1945. Militarismo din ang dahilan kung bakit naging isang malakas at nakakatakot na bansa ang Japan noong World War II sa kanyang pananakupan sa Pasipiko maging sa Pilipinas.

<https://picryl.com/media/kuki-school-early-meiji-era-105279>

Meiji Restoration

- Ang MEIJI sy mula sa pangalan ni Emperador Mutsuhito na kilala din bilang *Emperador Meiji* o *Meiji the Great*. Ang kaniyang buong pangalan ay *Meiji Tennō*,
- Ang Meiji Restoration naman ay isang *coup d'état* na nagresulta sa pagbuwag ng pyudal na sistema ng pamahalaan ng Japan at ang pagpapanumbalik ng imperyal na sistema.
- Ang mga miyembro ng naghaharing *samurai class* ay nabahala tungkol sa kakayahan ng shogunate na protektahan ang bansa dahil mas maraming bansa sa Kanluran ang nagtangkang "buksan" ang Japan pagkatapos ng higit sa dalawang daang taon ng *virtual* na paghihiwalay.
- Nais nilang pag-isahin ang bansa sa ilalim ng isang bagong sentralisadong pamahalaan upang palakasin ang kanilang hukbo at ipagtanggol laban sa impluwensya ng dayuhan.
- Sa isang mas malawak na konteksto, gayunpaman, ang Meiji Restoration ng 1868 ay nakilala bilang ang panahon na nagdulot ng malaking pagbabago sa pulitika, ekonomiya, at panlipunan (1868–1912), ang modernisasyon at *Westernization* ng Japan.

Upang matiyak ang pagsunod sa iba't ibang Batas sa Karapatang-Sipi, inirerekomenda ang mga iminungkahing tagubilin:

- Humanapa ng litrato ng may definition ng militarismo

	• Sa panahon ng Meiji, bagama't nakadepende pa rin ang ekonomiya sa agrikultura, ang industriyalisasyon ang pangunahing layunin ng Japan, na naka-pokus sa pagpapaunlad ng mga estratehikong industriya, transportasyon, at komunikasyon. • Pinagtibay ang slogan na "Pagyamanin ang bansa, palakasin ang hukbo" ("Fukoku kyōhei"), hinangad nilang lumikha ng isang bansang estado na may kakayahang tumayong pantay sa mga kapangyarihan ng Kanluran. • Sa unang bahagi ng ika-20 siglo, ang mga layunin ng Meiji Restoration ay higit na nakamit. Ang Japan ay malapit nang maging isang modernong industriyalisadong bansa. Ang hindi pantay na mga kasunduan na nagbigay sa mga dayuhang kapangyarihan ng mga pribilehiyo ng panghukuman at pang-ekonomiya sa pamamagitan ng <i>extraterritoriality</i> ay binago. • Ang Japan ay nakakuha ng paggalang sa mga mata ng Kanluraning mundo, at bilang isang pangunahing kapangyarihan sa mundo. Ang pagkamatay ng emperador na si Meiji noong 1912 ay hudyat ng pagtatapos ng panahon, bagama't ilan sa mga mahahalagang pinuno ng Meiji ay nagpatuloy bilang <i>genro</i> o <i>political elite</i> sa bagong rehimen (1912–26) ng Taishō emperor. <i>Greatest East Asia Co-Prosperity Sphere (GEACPS)</i> • Noong panahon ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig (1939-1945) nabuo ang konsepto ng GEACPS sa pamamagitan ng pinag-isang bloke ng mga bansa sa Asia Pacific Region na may kakayahan at kasanayan sa ilalim ng kontrol ng Japan. • Nagkaroon ng ideolohikal na bagong kaayusan na <i>self-contained</i> na imperyo na umabot mula sa Manchuria hanggang Dutch East Indies kasama na ang China. French Indo China, Thailand at British Malaya • Sa ilalim ng slogan na ASYA PARA SA MGA ASYANO, nilayon ng Japan na tiyakin ang pampolitika at industriyal na impluwensya nito sa rehiyon. • Maraming bansa sa loob ng GEACPS ang pinagsamantalahan ng Japan sa pagsisikap nitong manalo sa digmaan. • Nilayon din nitong makuha ang mga likas na yaman ng mga bansang konrolado at mapalawak pa ang teritoryo, ekonomiya at militar ng Japan • Ikinagalit ng Japan ang mga patakaran ng Kanluranin sa mga sakop na bansang Asyano anupat hinangad ng mga pinunong Hapones na kilalanin ang kanilang bansa bilang makapangyarihan katumbas ng mga bansang kanluranin. • Muling nasangkot ang Japan sa digmaang pandaigdig anupa't nakarating hanggang Pasipiko ang digmaan maging sa Pilipinas.	
--	--	--

- Ang GEACPS ay bumagsak sa pagsuko ng Japan sa Allied Powers noong Setyembre 1945, hudyat ng pagtatapos ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig.

Mga Bansa sa Timog Silangang Asya sa Ilalim ng Mananakop na Kanluranin

Bago ang pagtatatag ng Greater East Asia Co-Prosperity Sphere (GEACPS) noong Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang mga bansa sa Asya ay may magkakaibang katayuan sa pulitika, panlipunan, at pang-ekonomiya. Suriin ang talahanayan.

<i>Bansa sa TSA</i>	<i>Kalagayan bago ang pananakop ng kanluranin</i>
	Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Pilipinas ay dumaan sa dalawang pangunahing yugto ng kolonisasyon: ang pananakop ng Espanya at ng Estados Unidos. Nagsimula ang kolonisasyon ng Espanya noong 1521 nang dumating si Ferdinand Magellan, at opisyal na naging bahagi ng Imperyo ng Espanya noong 1565. Sa ilalim ng pamumuno ng Espanya, ipinakilala ang Kristiyanismo, itinatag ang mga pueblo, at nagkaroon ng malawakang pagbabago sa lipunan at kultura. Gayunpaman, nagdulot din ito ng malawakang pagsasamantala at pang-aabuso sa mga katutubo.

	Pilipinas Noong 1896, nag-alsa ang mga Pilipino laban sa pamahalaang kolonyal ng Espanya sa pangunguna ni Andres Bonifacio at ng Katipunan. Ang Himagsikang Pilipino ay nagdulot ng kasarinlan noong Hunyo 12, 1898, sa pamumuno ni Emilio Aguinaldo. Subalit, sa kaparehong taon, matapos ang Spanish-American War, ipinasa ng Espanya ang Pilipinas sa Estados Unidos sa pamamagitan ng Treaty of Paris. Agad na nagkaroon ng digmaan sa pagitan ng mga Pilipino at Amerikano, na kilala bilang Philippine-American War, na nagtapos noong 1902. Sa ilalim ng pamahalaang Amerikano, nagkaroon ng mga reporma sa edukasyon, kalusugan, at imprastruktura. Itinatag ang pampublikong sistema ng edukasyon at pinalawak ang paggamit ng wikang Ingles. Ngunit, nanatili ang paghahangad ng mga Pilipino para sa ganap na kalayaan. Noong 1935, itinatag ang Commonwealth of the Philippines bilang paghahanda sa ganap na kasarinlan, na ipinangako ng Estados Unidos na ipagkakaloob pagkatapos ng sampung taon. Sa kabuuan, ang Pilipinas bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay isang bansa na dumaan sa matinding pagbabago at pakikibaka para sa kalayaan mula sa dalawang makapangyarihang kolonyal na bansa. Ang mga karanasang ito ay nagbigay-hugis sa pambansang identidad at nasyonalismo ng mga Pilipino.
	Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang rehiyon ng Indochina ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Pransya. Binubuo ng kasalukuyang Vietnam, Laos, at Cambodia, ang Indochina ay nasakop ng mga Pranses noong huling bahagi ng ika-19 na siglo at naging bahagi ng French Indochina noong 1887. Sa panahon ng kolonisasyon, ang mga Pranses ay nagpatupad ng mga patakarang pampulitika at pang-ekonomiya na nagbigay-daan sa kanilang kontrolin ang mga likas na yaman ng rehiyon, tulad ng goma, palay, at mga mineral. Ang kolonisasyon ay nagdulot ng malawakang pagbabago sa lipunan at kultura ng Indochina. Ang mga Pranses ay nagtatag ng mga imprastruktura tulad ng riles, kalsada, at mga paaralan, ngunit ito rin ay nagdulot ng labis na pagsasamantala sa mga lokal na populasyon. Ang mga magsasaka ay napilitang magtrabaho sa mga plantasyon at nagtiis ng mababang sahod at mahihirap na kondisyon sa trabaho. Ang pamahalaang kolonyal ay nagpataw din ng mga buwis na lalong nagpahirap sa mga mamamayan.

	<table><tr><td rowspan="2">Indochina</td><td> Sa kabila ng mga pagsubok na ito, nagsimula ring mabuo ang kamalayang nasyonalismo sa Indochina. Maraming lokal na lider at intelektuwal ang nagsimulang maghanap ng mga paraan upang labanan ang kolonyal na pamamahala. Ang mga kilusang ito ay nagkaroon ng iba't ibang anyo, mula sa mga mapayapang petisyon hanggang sa marahas na pag-aalsa. Ang mga salik na ito ay nagbunga ng isang lumalalang tensyon sa pagitan ng mga kolonyal na awtoridad at ng mga lokal na mamamayan na naghahangad ng kalayaan at kasarinlan. Sa kabuuan, ang panahon ng kolonisasyon sa Indochina bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay isang yugto ng matinding pagbabago at pagsubok. Habang pinakinabangan ng mga Pranses ang yaman ng rehiyon, ang mga lokal na populasyon ay nagdusa ngunit sabay na nagpatuloy sa kanilang pakikibaka para sa kalayaan. Ang mga pangyayaring ito ay naglatag ng batayan para sa mga kaganapan na magaganap sa panahon at pagkatapos ng digmaan. </td></tr><tr><td> Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Indonesia ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Olanda (Netherlands). Nagsimula ang kolonisasyon noong ika-17 siglo sa pagdating ng Dutch East India Company (VOC), na nagtatag ng mga himpilan ng kalakalan at unti-unting sinakop ang iba't ibang bahagi ng arkipelago. Sa pagpasok ng ika-19 na siglo, opisyal na kinontrol ng gobyerno ng Olanda ang buong rehiyon, na kilala bilang Dutch East Indies. Ang mga Olandes ay nagpatupad ng sistemang sapilitang paggawa at mga plantasyon ng mga produktong tulad ng kape, asukal, at tabako, na nagdulot ng matinding paghihirap sa mga lokal na populasyon. Sa kabila ng mga pagsasamantala, nagkaroon ng pag-usbong ng edukasyon at modernisasyon sa ilalim ng kolonyal na pamahalaan. Ang mga lokal na elite ay nagkaroon ng pagkakataong mag-aral sa mga paaralang itinatag ng mga Olandes, na nagbigay-daan sa pagkakabuo ng isang bagong uri ng intelektuwal na naging tagapagtaguyod ng nasyonalismo. Noong unang bahagi ng ika-20 siglo, nagsimulang lumaganap ang mga kilusang nasyonalista na naglalayong makamit ang kalayaan mula sa kolonyal na pamamahala. </td></tr></table>	Indochina	Sa kabila ng mga pagsubok na ito, nagsimula ring mabuo ang kamalayang nasyonalismo sa Indochina. Maraming lokal na lider at intelektuwal ang nagsimulang maghanap ng mga paraan upang labanan ang kolonyal na pamamahala. Ang mga kilusang ito ay nagkaroon ng iba't ibang anyo, mula sa mga mapayapang petisyon hanggang sa marahas na pag-aalsa. Ang mga salik na ito ay nagbunga ng isang lumalalang tensyon sa pagitan ng mga kolonyal na awtoridad at ng mga lokal na mamamayan na naghahangad ng kalayaan at kasarinlan. Sa kabuuan, ang panahon ng kolonisasyon sa Indochina bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay isang yugto ng matinding pagbabago at pagsubok. Habang pinakinabangan ng mga Pranses ang yaman ng rehiyon, ang mga lokal na populasyon ay nagdusa ngunit sabay na nagpatuloy sa kanilang pakikibaka para sa kalayaan. Ang mga pangyayaring ito ay naglatag ng batayan para sa mga kaganapan na magaganap sa panahon at pagkatapos ng digmaan.	Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Indonesia ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Olanda (Netherlands). Nagsimula ang kolonisasyon noong ika-17 siglo sa pagdating ng Dutch East India Company (VOC), na nagtatag ng mga himpilan ng kalakalan at unti-unting sinakop ang iba't ibang bahagi ng arkipelago. Sa pagpasok ng ika-19 na siglo, opisyal na kinontrol ng gobyerno ng Olanda ang buong rehiyon, na kilala bilang Dutch East Indies. Ang mga Olandes ay nagpatupad ng sistemang sapilitang paggawa at mga plantasyon ng mga produktong tulad ng kape, asukal, at tabako, na nagdulot ng matinding paghihirap sa mga lokal na populasyon. Sa kabila ng mga pagsasamantala, nagkaroon ng pag-usbong ng edukasyon at modernisasyon sa ilalim ng kolonyal na pamahalaan. Ang mga lokal na elite ay nagkaroon ng pagkakataong mag-aral sa mga paaralang itinatag ng mga Olandes, na nagbigay-daan sa pagkakabuo ng isang bagong uri ng intelektuwal na naging tagapagtaguyod ng nasyonalismo. Noong unang bahagi ng ika-20 siglo, nagsimulang lumaganap ang mga kilusang nasyonalista na naglalayong makamit ang kalayaan mula sa kolonyal na pamamahala.
Indochina	Sa kabila ng mga pagsubok na ito, nagsimula ring mabuo ang kamalayang nasyonalismo sa Indochina. Maraming lokal na lider at intelektuwal ang nagsimulang maghanap ng mga paraan upang labanan ang kolonyal na pamamahala. Ang mga kilusang ito ay nagkaroon ng iba't ibang anyo, mula sa mga mapayapang petisyon hanggang sa marahas na pag-aalsa. Ang mga salik na ito ay nagbunga ng isang lumalalang tensyon sa pagitan ng mga kolonyal na awtoridad at ng mga lokal na mamamayan na naghahangad ng kalayaan at kasarinlan. Sa kabuuan, ang panahon ng kolonisasyon sa Indochina bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay isang yugto ng matinding pagbabago at pagsubok. Habang pinakinabangan ng mga Pranses ang yaman ng rehiyon, ang mga lokal na populasyon ay nagdusa ngunit sabay na nagpatuloy sa kanilang pakikibaka para sa kalayaan. Ang mga pangyayaring ito ay naglatag ng batayan para sa mga kaganapan na magaganap sa panahon at pagkatapos ng digmaan.			
	Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Indonesia ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Olanda (Netherlands). Nagsimula ang kolonisasyon noong ika-17 siglo sa pagdating ng Dutch East India Company (VOC), na nagtatag ng mga himpilan ng kalakalan at unti-unting sinakop ang iba't ibang bahagi ng arkipelago. Sa pagpasok ng ika-19 na siglo, opisyal na kinontrol ng gobyerno ng Olanda ang buong rehiyon, na kilala bilang Dutch East Indies. Ang mga Olandes ay nagpatupad ng sistemang sapilitang paggawa at mga plantasyon ng mga produktong tulad ng kape, asukal, at tabako, na nagdulot ng matinding paghihirap sa mga lokal na populasyon. Sa kabila ng mga pagsasamantala, nagkaroon ng pag-usbong ng edukasyon at modernisasyon sa ilalim ng kolonyal na pamahalaan. Ang mga lokal na elite ay nagkaroon ng pagkakataong mag-aral sa mga paaralang itinatag ng mga Olandes, na nagbigay-daan sa pagkakabuo ng isang bagong uri ng intelektuwal na naging tagapagtaguyod ng nasyonalismo. Noong unang bahagi ng ika-20 siglo, nagsimulang lumaganap ang mga kilusang nasyonalista na naglalayong makamit ang kalayaan mula sa kolonyal na pamamahala.			

	<table> <tr> <td data-bbox="445 137 546 632"><i>Indonesia</i></td><td data-bbox="546 137 1727 632"> Noong 1927, itinatag ni Sukarno at ng kanyang mga kasamahan ang Partai Nasional Indonesia (PNI), na naging pangunahing tagapagsulong ng kalayaan. Sa kabila ng malupit na pagsupil ng mga Olandes, patuloy na lumakas ang kilusang nasyonalista. Ang mga pangyayaring ito ay nagbigay-daan sa paglakas ng damdaming makabayan na naging mahalaga sa pagtatamo ng kalayaan ng Indonesia pagkatapos ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig. Sa kabuuan, ang Indonesia bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay isang bansa na dumaan sa matinding pagsubok at pagbabago sa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Olanda. Ang kanilang karanasan sa kolonisasyon ay nagbigay-daan sa pag-usbong ng makabayang damdamin at paghahangad ng kalayaan na nagbigay-hugis sa kanilang kasaysayan at identidad. </td></tr> <tr> <td data-bbox="445 632 546 1430"></td><td data-bbox="546 632 1727 1430"> Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Myanmar, na kilala noon bilang Burma, ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang kolonisasyon ng Burma ay naganap sa tatlong pangunahing yugto: ang Unang Digmaang Anglo-Burmese (1824-1826), Ikalawang Digmaang Anglo-Burmese (1852), at Ikatlong Digmaang Anglo-Burmese (1885). Sa pagtatapos ng Ikatlong Digmaang Anglo-Burmese, ganap na sinakop ng Britanya ang Burma at isinanib ito sa British India. Sa ilalim ng pamahalaang kolonyal ng Britanya, nagkaroon ng malawakang pagbabago sa ekonomiya at lipunan ng Burma. Ipinakilala ang mga plantasyon ng palay at goma, na nagdulot ng pagdagsa ng mga manggagawang Indian. Ito ay nagbunga ng tensyon sa pagitan ng mga lokal na Burmese at mga dayuhan. Ang sistemang edukasyon ay binago rin, at ginamit ang wikang Ingles bilang pangunahing wika sa mga paaralan. Subalit, karamihan sa mga benepisyo ng modernisasyon ay napunta sa mga Briton at mga dayuhang negosyante, habang ang mga lokal na populasyon ay nanatiling mahirap. Sa kabila ng mga pagsubok, nagsimulang mabuo ang kamalayang nasyonalismo sa Burma. Ang mga lider tulad nina Aung San ay naging mahalaga sa pagsulong ng kilusang makabayan. Noong 1930s, itinatag ang Dobama Asiayone (We Burmans Association), na nagtaguyod ng ideyang "Burma para sa mga Burmese." Ang mga nasyonalista ay humiling ng kalayaan at mas malaking awtonomiya mula sa Britanya. </td></tr> </table>	<i>Indonesia</i>	Noong 1927, itinatag ni Sukarno at ng kanyang mga kasamahan ang Partai Nasional Indonesia (PNI), na naging pangunahing tagapagsulong ng kalayaan. Sa kabila ng malupit na pagsupil ng mga Olandes, patuloy na lumakas ang kilusang nasyonalista. Ang mga pangyayaring ito ay nagbigay-daan sa paglakas ng damdaming makabayan na naging mahalaga sa pagtatamo ng kalayaan ng Indonesia pagkatapos ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig. Sa kabuuan, ang Indonesia bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay isang bansa na dumaan sa matinding pagsubok at pagbabago sa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Olanda. Ang kanilang karanasan sa kolonisasyon ay nagbigay-daan sa pag-usbong ng makabayang damdamin at paghahangad ng kalayaan na nagbigay-hugis sa kanilang kasaysayan at identidad.		Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Myanmar, na kilala noon bilang Burma, ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang kolonisasyon ng Burma ay naganap sa tatlong pangunahing yugto: ang Unang Digmaang Anglo-Burmese (1824-1826), Ikalawang Digmaang Anglo-Burmese (1852), at Ikatlong Digmaang Anglo-Burmese (1885). Sa pagtatapos ng Ikatlong Digmaang Anglo-Burmese, ganap na sinakop ng Britanya ang Burma at isinanib ito sa British India. Sa ilalim ng pamahalaang kolonyal ng Britanya, nagkaroon ng malawakang pagbabago sa ekonomiya at lipunan ng Burma. Ipinakilala ang mga plantasyon ng palay at goma, na nagdulot ng pagdagsa ng mga manggagawang Indian. Ito ay nagbunga ng tensyon sa pagitan ng mga lokal na Burmese at mga dayuhan. Ang sistemang edukasyon ay binago rin, at ginamit ang wikang Ingles bilang pangunahing wika sa mga paaralan. Subalit, karamihan sa mga benepisyo ng modernisasyon ay napunta sa mga Briton at mga dayuhang negosyante, habang ang mga lokal na populasyon ay nanatiling mahirap. Sa kabila ng mga pagsubok, nagsimulang mabuo ang kamalayang nasyonalismo sa Burma. Ang mga lider tulad nina Aung San ay naging mahalaga sa pagsulong ng kilusang makabayan. Noong 1930s, itinatag ang Dobama Asiayone (We Burmans Association), na nagtaguyod ng ideyang "Burma para sa mga Burmese." Ang mga nasyonalista ay humiling ng kalayaan at mas malaking awtonomiya mula sa Britanya.
<i>Indonesia</i>	Noong 1927, itinatag ni Sukarno at ng kanyang mga kasamahan ang Partai Nasional Indonesia (PNI), na naging pangunahing tagapagsulong ng kalayaan. Sa kabila ng malupit na pagsupil ng mga Olandes, patuloy na lumakas ang kilusang nasyonalista. Ang mga pangyayaring ito ay nagbigay-daan sa paglakas ng damdaming makabayan na naging mahalaga sa pagtatamo ng kalayaan ng Indonesia pagkatapos ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig. Sa kabuuan, ang Indonesia bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay isang bansa na dumaan sa matinding pagsubok at pagbabago sa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Olanda. Ang kanilang karanasan sa kolonisasyon ay nagbigay-daan sa pag-usbong ng makabayang damdamin at paghahangad ng kalayaan na nagbigay-hugis sa kanilang kasaysayan at identidad.				
	Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Myanmar, na kilala noon bilang Burma, ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang kolonisasyon ng Burma ay naganap sa tatlong pangunahing yugto: ang Unang Digmaang Anglo-Burmese (1824-1826), Ikalawang Digmaang Anglo-Burmese (1852), at Ikatlong Digmaang Anglo-Burmese (1885). Sa pagtatapos ng Ikatlong Digmaang Anglo-Burmese, ganap na sinakop ng Britanya ang Burma at isinanib ito sa British India. Sa ilalim ng pamahalaang kolonyal ng Britanya, nagkaroon ng malawakang pagbabago sa ekonomiya at lipunan ng Burma. Ipinakilala ang mga plantasyon ng palay at goma, na nagdulot ng pagdagsa ng mga manggagawang Indian. Ito ay nagbunga ng tensyon sa pagitan ng mga lokal na Burmese at mga dayuhan. Ang sistemang edukasyon ay binago rin, at ginamit ang wikang Ingles bilang pangunahing wika sa mga paaralan. Subalit, karamihan sa mga benepisyo ng modernisasyon ay napunta sa mga Briton at mga dayuhang negosyante, habang ang mga lokal na populasyon ay nanatiling mahirap. Sa kabila ng mga pagsubok, nagsimulang mabuo ang kamalayang nasyonalismo sa Burma. Ang mga lider tulad nina Aung San ay naging mahalaga sa pagsulong ng kilusang makabayan. Noong 1930s, itinatag ang Dobama Asiayone (We Burmans Association), na nagtaguyod ng ideyang "Burma para sa mga Burmese." Ang mga nasyonalista ay humiling ng kalayaan at mas malaking awtonomiya mula sa Britanya.				

	<table><tr><td>Myanmar</td><td> Sa kabuuan, ang Myanmar bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay dumaan sa malawakang pagbabago at pagsubok sa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang mga karanasang ito ay nagbigay-daan sa pag-usbong ng makabayang damdamin at naglatag ng pundasyon para sa kanilang pakikibaka para sa kalayaan pagkatapos ng digmaan. </td></tr><tr><td></td><td> Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Malaysia ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang kolonisasyon ng Malaysia ay nagsimula noong ika-18 siglo nang magtatag ang British East India Company ng mga himpilan sa Penang (1786), Malacca (1824), at Singapore (1819), na bumuo ng Straits Settlements. Sa paglipas ng panahon, pinalawak ng mga Briton ang kanilang kontrol sa mga Malayong Sultanato sa pamamagitan ng mga kasunduan at puwersang militar, na nagresulta sa pagbuo ng Federated Malay States noong 1895 at Unfederated Malay States noong 1909. Sa ilalim ng pamahalaang kolonyal ng Britanya, nagkaroon ng malaking pagbabago sa ekonomiya ng Malaysia. Ang mga Briton ay nagtatag ng mga malalaking plantasyon ng goma at mga minahan ng lata, na nagdulot ng pagdagsa ng mga manggagawang Tsino at Indian. Ang mabilis na industriyalisasyon ay nagdala ng ekonomiyang pag-unlad ngunit nagbunga rin ng malalim na pagbabago sa demograpiya at lipunan. Ang mga etnikong Malay ay nanatiling nakatuon sa agrikultura, habang ang mga Tsino at Indian ay nagtatrabaho sa mga sektor ng industriya at kalakalan. Sa kabila ng mga benepisyo ng modernisasyon, nagkaroon ng malawakang hindi pagkakapantay-pantay at tensyon sa pagitan ng iba't ibang etnikong grupo. Ang mga lokal na elite ay nakinabang mula sa mga patakarang kolonyal, ngunit ang karaniwang mamamayan ay nanatiling mahirap. Ang mga kilusang nasyonalista ay nagsimulang lumitaw noong unang bahagi ng ika-20 siglo, na pinangunahan ng mga Malayong intelektuwal at lider tulad nina Ibrahim Yaacob at ang Kesatuan Melayu Muda, na humiling ng kalayaan at kasarinlan. </td></tr></table>	Myanmar	Sa kabuuan, ang Myanmar bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay dumaan sa malawakang pagbabago at pagsubok sa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang mga karanasang ito ay nagbigay-daan sa pag-usbong ng makabayang damdamin at naglatag ng pundasyon para sa kanilang pakikibaka para sa kalayaan pagkatapos ng digmaan.		Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Malaysia ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang kolonisasyon ng Malaysia ay nagsimula noong ika-18 siglo nang magtatag ang British East India Company ng mga himpilan sa Penang (1786), Malacca (1824), at Singapore (1819), na bumuo ng Straits Settlements. Sa paglipas ng panahon, pinalawak ng mga Briton ang kanilang kontrol sa mga Malayong Sultanato sa pamamagitan ng mga kasunduan at puwersang militar, na nagresulta sa pagbuo ng Federated Malay States noong 1895 at Unfederated Malay States noong 1909. Sa ilalim ng pamahalaang kolonyal ng Britanya, nagkaroon ng malaking pagbabago sa ekonomiya ng Malaysia. Ang mga Briton ay nagtatag ng mga malalaking plantasyon ng goma at mga minahan ng lata, na nagdulot ng pagdagsa ng mga manggagawang Tsino at Indian. Ang mabilis na industriyalisasyon ay nagdala ng ekonomiyang pag-unlad ngunit nagbunga rin ng malalim na pagbabago sa demograpiya at lipunan. Ang mga etnikong Malay ay nanatiling nakatuon sa agrikultura, habang ang mga Tsino at Indian ay nagtatrabaho sa mga sektor ng industriya at kalakalan. Sa kabila ng mga benepisyo ng modernisasyon, nagkaroon ng malawakang hindi pagkakapantay-pantay at tensyon sa pagitan ng iba't ibang etnikong grupo. Ang mga lokal na elite ay nakinabang mula sa mga patakarang kolonyal, ngunit ang karaniwang mamamayan ay nanatiling mahirap. Ang mga kilusang nasyonalista ay nagsimulang lumitaw noong unang bahagi ng ika-20 siglo, na pinangunahan ng mga Malayong intelektuwal at lider tulad nina Ibrahim Yaacob at ang Kesatuan Melayu Muda, na humiling ng kalayaan at kasarinlan.	
Myanmar	Sa kabuuan, ang Myanmar bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay dumaan sa malawakang pagbabago at pagsubok sa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang mga karanasang ito ay nagbigay-daan sa pag-usbong ng makabayang damdamin at naglatag ng pundasyon para sa kanilang pakikibaka para sa kalayaan pagkatapos ng digmaan.					
	Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Malaysia ay nasa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang kolonisasyon ng Malaysia ay nagsimula noong ika-18 siglo nang magtatag ang British East India Company ng mga himpilan sa Penang (1786), Malacca (1824), at Singapore (1819), na bumuo ng Straits Settlements. Sa paglipas ng panahon, pinalawak ng mga Briton ang kanilang kontrol sa mga Malayong Sultanato sa pamamagitan ng mga kasunduan at puwersang militar, na nagresulta sa pagbuo ng Federated Malay States noong 1895 at Unfederated Malay States noong 1909. Sa ilalim ng pamahalaang kolonyal ng Britanya, nagkaroon ng malaking pagbabago sa ekonomiya ng Malaysia. Ang mga Briton ay nagtatag ng mga malalaking plantasyon ng goma at mga minahan ng lata, na nagdulot ng pagdagsa ng mga manggagawang Tsino at Indian. Ang mabilis na industriyalisasyon ay nagdala ng ekonomiyang pag-unlad ngunit nagbunga rin ng malalim na pagbabago sa demograpiya at lipunan. Ang mga etnikong Malay ay nanatiling nakatuon sa agrikultura, habang ang mga Tsino at Indian ay nagtatrabaho sa mga sektor ng industriya at kalakalan. Sa kabila ng mga benepisyo ng modernisasyon, nagkaroon ng malawakang hindi pagkakapantay-pantay at tensyon sa pagitan ng iba't ibang etnikong grupo. Ang mga lokal na elite ay nakinabang mula sa mga patakarang kolonyal, ngunit ang karaniwang mamamayan ay nanatiling mahirap. Ang mga kilusang nasyonalista ay nagsimulang lumitaw noong unang bahagi ng ika-20 siglo, na pinangunahan ng mga Malayong intelektuwal at lider tulad nina Ibrahim Yaacob at ang Kesatuan Melayu Muda, na humiling ng kalayaan at kasarinlan.					
		Video link: (Militarismo sa Japan				

	Malaysia Sa kabuuan, ang Malaysia bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay dumaan sa panahon ng matinding pagbabago at pagsubok sa ilalim ng kolonyal na pamumuno ng Britanya. Ang mga karanasang ito ay nagbigay-daan sa pagusbong ng makabayang damdamin at naglatag ng pundasyon para sa kanilang pakikibaka para sa kalayaan pagkatapos ng digmaan.	https://www.youtube.com/watch?v=Cxx0pThqXZU
	Thailand Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Thailand, na kilala noon bilang Siam, ay natatangi sa rehiyon ng Timog-silangang Asya dahil ito ang nag-iisang bansa na hindi nasakop ng mga kanluraning kolonyal na kapangyarihan. Sa panahon ng kolonisasyon ng mga kalapit-bansa, matagumpay na napangalagaan ng Siam ang kanyang kalayaan sa pamamagitan ng maingat na diplomasya at modernisasyon. Sa ilalim ng pamumuno nina Haring Mongkut (Rama IV) at Haring Chulalongkorn (Rama V), isinagawa ang mga reporma sa pamahalaan, ekonomiya, at edukasyon, na nagpatibay sa bansa laban sa banta ng kolonisasyon. Ginamit ng mga hari ng Siam ang diplomasya upang maglaro sa pagitan ng mga interes ng Britanya at Pransya, na parehong may malakas na impluwensya sa rehiyon. Pinirmahan nila ang mga kasunduan na nagbigay ng ilang teritoryo kapalit ng pagkilala sa kalayaan ng Siam. Halimbawa, ibinigay ng Siam ang kontrol sa Laos sa Pransya at ang ilang bahagi ng Malay Peninsula sa Britanya. Sa kabila ng mga konsesyon na ito, napanatili ng Siam ang kanyang soberanya. Ang mga reporma ni Haring Chulalongkorn ay nagpatibay sa bansa sa pamamagitan ng modernisasyon ng militar, pagtatatag ng sistemang pang-edukasyon na nakabatay sa Kanluran, at pagpapabuti ng imprastruktura tulad ng mga riles at kalsada. Ang mga repormang ito ay hindi lamang nagbigay-daan sa mas epektibong pamamahala kundi nagpatibay din sa pambansang identidad at kasarinlan ng Siam. Sa kabuuan, bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Thailand ay isang bansa na matagumpay na nakaiwas sa kolonisasyon sa pamamagitan ng maingat na diplomasya at malalim na reporma. Ang kanilang natatanging karanasan ay nagbigay-daan sa kanila upang mapanatili ang kalayaan at kasarinlan sa gitna ng kolonyal na mga kapangyarihan sa rehiyon.	

	Brunei Bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Brunei ay nasa ilalim ng proteksyon ng Britanya. Noong ika-19 na siglo, ang Brunei ay isang makapangyarihang sultanato na may saklaw na teritoryo sa malaking bahagi ng Borneo. Gayunpaman, dahil sa sunud-sunod na mga hidwaan at pag-usbong ng mga karibal na kaharian, unti-unting humina ang kapangyarihan ng Brunei. Noong 1888, upang mapanatili ang natitirang bahagi ng kanilang teritoryo, ang Sultan ng Brunei ay pumayag sa isang kasunduan na nagbigay sa Britanya ng responsibilidad para sa mga usaping panlabas ng Brunei, habang pinanatili naman ng Sultan ang kanyang awtoridad sa mga lokal na usapin. Sa panahon ng kolonisasyon, ang Brunei ay napasailalim sa patakarang proteksyon ng Britanya, na naglalayong pigilan ang anumang pagtatangkang sakupin ito ng ibang mga kolonyal na kapangyarihan. Bagamat hindi ganap na nasakop tulad ng ibang bahagi ng Timog-silangang Asya, ang Brunei ay nagkaroon ng limitadong kalayaan sa ilalim ng kasunduang ito. Ang mga Briton ay nagpatupad ng mga patakaran na naglayong mapanatili ang katatagan ng rehiyon at nagbigay ng kaunting modernisasyon sa pamamagitan ng pagtatayo ng mga imprastruktura. Sa kabila ng pagiging protektorado, napanatili ng Brunei ang marami sa kanilang tradisyunal na kultura at pamumuhay. Ang ekonomiya ng Brunei noong panahong iyon ay higit na nakasandal sa agrikultura, pangingisda, at maliit na kalakalan. Gayunpaman, ang natatanging katangian ng kanilang kolonyal na karanasan ay ang pagpapanatili ng kanilang sultanato at lokal na pamahalaan, na nagbigay-daan sa kanila upang magkaroon ng mas matibay na pundasyon ng kalayaan pagkatapos ng digmaan. Sa kabuuan, ang Brunei bago ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay isang panahon ng proteksyon at pagpapanatili ng kanilang tradisyon at kultura sa kabila ng impluwensya ng kolonyal na pamamahala ng Britanya. Ang kanilang natatanging karanasan bilang protektorado ay nagbigay-daan sa isang mas maayos na paglipat tungo sa kasarinlan sa mga sumunod na dekada.	
	Pinatnubayang Pagsasanay Panoorin ang video at pagkatapos ay sagutan ang pagsasanay. Maaari ding kumuha ng impormasyon sa link na nakatala Panuto: Punan ang mga <i>balloon organizer</i> ng mga hinihinging impormasyon.	

	Pokus: Militarismo sa Japan <i>(Tingnan sa pahina 7 ng Sagutang Papel)</i> Paglalaplat at Pag-uugnay Gawain: JAPANtastic <i>(Tingnan sa pahina 8 ng Sagutang Papel)</i>						
D. Paglalahat	1.Pabaong Pagkatuto Gawain: E-choose Me Panuto: Pagsulat ng Repleksyon <i>Papiliin ng isa</i> sa mga natalakay na sistema/anyo ng pamahalaan. Tanungin ang mga mag-aaral kung bakit para sa kanila ay nakakatulong ang ganitong sistema/anyo sa pag-unlad ng bansang gumamit nito. Militarismo Totalitarianismo Nazismo Pasismo Komunismo <table><tr><td>Militarismo</td><td>Totalitarianismo</td><td>Nazismo</td><td>Pasismo</td><td>Komunismo</td></tr></table>	Militarismo	Totalitarianismo	Nazismo	Pasismo	Komunismo	Pinagkunan ng larawan <i>hands</i>. (n.d.). https://www.hiclipart.com/free-transparent-background-png-clipart-pvpil. <i>leaf</i>. (n.d.). https://www.clipartbest.com/blank-leaf.
Militarismo	Totalitarianismo	Nazismo	Pasismo	Komunismo			

IV. EBALWAYSON NG PAGKATUTO: PAGTATAYA AT PAGNINILAY		MGA TALA SA GURO
A. Pagtataya	Pagsusulit I. Isulat ang letra ng wastong sagot. Piliin mula sa pinakadulong kolum (Tingnan sa pahina 9 ng Sagutang Papel) II. Pag-isipan. Hayaang pumili ng isa sa mga paksang natalakay at magpagawa ng “editorial o opinion-based article” may kaugnayan dito. - Epekto sa Kasaysayan ng Paglaganap ng Pasismo sa Italya - Epekto sa Kasaysayan ng Pagkakatatag ng Nazismo sa Germany - Epekto sa Kasaysayan ng Pagkakabuo ng Militarismo sa Japan - Epekto sa Kasaysayan ng Pagiging isang Komunistang Bansa ng China	Batayang Kasagutan - Pasismo - Adolf Hitler - Sino-Japanese War - Pamahalaan - Benito Mussolini - Nazismo - Nazi - Militarismo - Totalitarianismo - Komunismo

	1. Gawaing Pantahanan/Takdang-Aralin Sagutin: A. Isa-isahin ang mga sanhi ng pagsiklab ng Ikalawag Digmaang Pandaigdig B. Magtala ng mga mahahalagang pangyayaring naganap bago, sa panahon at pagkatapos ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig. C. Anu-ano ang mga naging epekto ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig sa kasaysayan?			Sanggunian para sa Takdang Aralin https://www.youtube.com/watch?v=1AH5POjCwEI https://www.youtube.com/watch?v=jUbQF8VYg8E Hughes, T. [et al.]. (2024, May 17). <i>World War II</i> . https://www.britannica.com/search?query=world+wr+2
B. Pagbuo ng Anotasyon	Itala ang naobserhan sa pagtuturo sa alinmang sumusunod na bahagi.	Epektibong Pamamaraan	Problemang Naranasan at Iba pang Usapin	<i>Hinihikayat ang mga guro na magtala ng mga kaugnay na obserbasyon o anomang kritikal na kaganapan sa pagtuturo na nakakaimpluwensya sa pagkamit ng mga layunin ng aralin. Maaaring gamitin o baguhin ang ibinigay na template sa pagtatala ng mga kapansin-pansing lugar o alalahanin sa pagtuturo.</i> <i>Bilang karagdagan, ang mga tala dito ay maaari ding maging isa mga gawain na ipagpapatuloy sa susunod na araw o mga karagdagang aktibidad na kailangan.</i>
	Estratehiya			
	Kagamitan			
	Pakikilahok ng mga Mag-aaral			
	At iba pa			
C. Pagninilay	Gabay sa Pagninilay: ▪ <u>Prinsipyo sa pagtuturo</u> Anong prinsipyo at paniniwala ang naging bahagi ng ginawa sa aralin?			Ang mga entry sa seksyong ito ay mga pagninilay ng guro tungkol sa pagpapatupad ng

	<i>Bakit dapat ituro ang aralin sa paraang aking ginawa?</i> ▪ <u>Mag-aaral</u> <i>Anong gampanin ng mga mag-aaral sa aralin?</i> <i>Ano at paano natuto ang mga mag-aaral?</i> ▪ <u>Pagtanaw sa Inaasahan</u> <i>Ano ang aking nagawang kakaiba?</i> <i>Ano ang maaari kong pang gawin sa susunod?</i>	<i>buong aralin, na magsisilbing input para sa pagsasagawa ng LAC/Collab sessions.</i> <i>Maaaring gamitin o baguhin ang ibinigay na mga gabay na tanong sa pagkuha ng mga insight ng guro</i>
--	---	--